

Täysistunto

Torstai 11.3.2021 klo 16.04—17.40

8. Hallituksen esitys eduskunnalle vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 6/2020 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 1/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelu on päättynyt. [Leena Meri: Minulla oli puheenvuoropyyntö!] — Ahaa, hetkinen. Kohdassa 8, kyllä. — Edustaja Meri, tulkaa toki puhumaan. [Leena Meri: No kiitos. Minä jo ajattelin, olenko minä tulossa väärää puhetta pitämään.]

Keskustelu

17.10 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Elikkä kysymyksessä on hallituksen esitys vankeuslain, tutkintavankeuslain, henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus tämentää Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia ja rekistereiden tietosuojasäilytystä koskevia säännöksiä vastaamaan Rikosseuraamuslaitoksen laissa asetettuja tehtäviä. Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen tiedon luovuttamista koskevaa sääntelyä muutetaan siten, että poliisi tai muu esitutkintaviranomainen voi nykyistä paremmin saada Rikosseuraamuslaitokselta tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Edelleen esityksessä ehdotetaan, että Rikosseuraamuslaitos voi osallistua poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteisen rikostiedusteluyksikön toimintaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan vankien rahankäytön valvontaan liittyvää sääntelyä sekä teknistä valvontaa vankilassa koskevaa sääntelyä.

Lakivaliokunta pitää mietinnössään esityksen tavoitteita Rikosseuraamuslaitoksen ja poliisin sekä muiden esitutkintaviranomaisten yhteistyön parantamisesta ja selkeyttämisestä tärkeänä. Niin ikään ehdotetut muutokset ovat merkityksellisiä vankeusaikaisen rikollisuuden estämisen ja laitosturvallisuuden ylläpitämisen tehostamisen kannalta. Lakivaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muutamin muutosehdotuksin, joista osa liittyy perustuslakivaliokunnan esityksestä tekemiin huomioihin.

Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan tarkistuksia muun muassa siltä osin, että sääntelyä ja Rikosseuraamuslaitoksen tehtäviä vastaavasti myös vankeuslaissa ja tutkintavankeuslaissa henkilön katsastusta koskeva ilmoituksen toimivaltuus ei enää ole kytketty rikoksen selvittämiseen vaan vankilan järjestykselle ja turvallisuudelle taikka vangin hengelle tai terveydelle aiheutuvaan vakavaan vaaraan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

Maksukortin käytön valvontaa koskevan sääntelyn osalta valiokunta ehdottaa sääntelyä tarkistettavaksi muun muassa siten, että niin sanottu erityisen valvonnan edellytys sidotaan perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla välttämättömyysedellytykseen. Samoin valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan edellyttämän johdosta tarkistuksia säännökseen, joka koskee tietojen saamista maksupalvelun tarjoajalta maksukortin käytön hallinnointia varten.

Tekniseen valvontaan liittyen lakivaliokunta ehdottaa muun muassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn johdosta säätelyä liittyen teknisen valvonnan tallenteiden käyttötarkoitukseen ja säilyttämisaikaan.

Lakivaliokunta ehdottaa myös tarkistuksia, joilla mahdollistetaan tiedon luovuttaminen Rajavartiolaitokselle vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, jos tieto on tarpeen henkilön maasta poistamiseksi. Vastavasti valiokunta ehdottaa, että laitossijoitustiedon luovuttaminen on mahdollista myöskin Poliisille ja Maahanmuuttovirastolle. Henkilötietojen suojaan ja tietojen arkaluontoisuuteen liittyvistä syistä valiokunta ehdottaa tarkistuksia muun muassa säännöksiin, jotka koskevat ilmoituksia esitutkintaviranomaisille Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien hoidossa ilmenneistä tiedoista, sekä turvallisuustietorekisterin tallennuskynnykseen.

Valiokunnan mietinnössä ehdotetaan lisäksi myös muita, osin teknisempiä muutoksia hallituksen esitykseen.

Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on vain osittainen uudistus, eikä hallituksen esityksen yhteydessä ole kokonaisvaltaisesti arvioitu muun muassa vankeuslain ja tutkintavankeuslain toimivaltuuksien käytön edellytysten sanamuotoja, eikä esityksessä ehdoteta muutoksia toimivaltasäännösten sääntelytekniikkaan. Hallituksen esityksen yhteydessä saamansa selvityksen valossa lakivaliokunta pitää mietinnössään erittäin tärkeänä, että vankeuslaki, tutkintavankeuslaki ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettu laki samoin kuin edellä mainittuihin liittyvä muu merkityksellinen lainsäädäntö otetaan kokonaisvaltaisen uudistustyön kohteeksi. Tässä uudistustyössä tavoitteena olisi sääntelyn kokonaisvaltainen uudelleentarkastelu siten, että sääntely vastaa perustuslain, kansainvälisten ihmisoikeussopimusten sekä uudistuneen Euroopan unionin ja kansallisen tietosuojalainsäädännön asettamia vaatimuksia.

Lakivaliokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän 4. lakiehdotuksen. Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Valiokunnan muutosehdotukset ilmenevät mietinnöstä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, kiitos. — Ja edustaja Autto.

17.16 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos lakivaliokunnalle hyvästä työstä tämän mietinnön kanssa, ja kiitos tietysti hallitukselle hyvästä esityksestä. Uskon, että eduskunta voi olla hyvin yksituumainen tämän lain hyväksymisessä.

Teemahan on tietysti mitä tärkein, ja oikeastaan olisin, arvoisa puhemies, halunnut kysyä hieman myöskin lakivaliokunnan puheenjohtajalta, edustaja Mereltä, joka hyvin äsken edellä esitteli tämän mietinnön, että kun tässä valiokunta haluaa uudistaa tätä lainsäädäntökokonaisuutta, niin toivooko valiokunta myös ikään kuin hieman laajempaa tarkastelua: sitä, että kun ajatellaan, että totta kai vankeusrangaistuksella sinänsä on tarkoitus ihmisen vapauden viemisellä toimeenpanna rangaistus, jonka laki ja tuomioistuin on määrännyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

henkilölle, niin kuitenkin mahdollistettaisiin myös henkilön tällöinen yhteiskuntakelpoisena paluu takaisin yhteiskuntaan sitten vankeusrangaistuksen kärsittyään. Ja sehän ei todennäköisesti onnistu, jos esimerkiksi siellä vankeuden aikana vaikkapa käytetään päih-teitä, huumeita, ja se kierre sitten jatkuu laitokseen mentäessä sen ajan, mitä laitoksessa ol-laan, ja johtaa sitten rikoskierteen jatkumiseen myöskin vankeusrangaistuksen jälkeen. Onko nimenomaan tämältyyppejä uudistuksia tarkoitus tehdä tähän rikosseuraamustoi-mintaan vai minkälaisia nyt sitten kun tätä lausumaa olisimme hyväksymässä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

17.18 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Meri kuvasi hyvin tätä asian käsittelyä lakivaliokunnassa. Haluan itse myöskin nostaa sieltä mietinnös-tä erityisesti esiin tämän valiokunnankin korostaman tarpeen arvioida, tehdä ikään kuin se kokonaisarviointi vankeuslain ja tutkintavankeuslain toimivaltuuksista ja siitä sääntelystä, erikseen mainittuna vielä tämä muutoksenhakua ja muutoksenhakukieltoja koskeva sään-tely.

On todella tärkeää, kuten edustaja Auttokin edellä totesi, että me rikosseuraamusten ai-kana mahdollistetaan mahdollisimman laajasti se vankien ikään kuin normaali yhteiskun-nallinen elämä, jotta myöskin sitten se paluu sieltä vankeusrangaistuksesta vapauteen su-juu mahdollisimman sujuvasti. Ja toisaalta myöskin pidän ihan periaatteellisella tasolla to-della tärkeänä, että se vankien perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen turvataan kaikissa tilanteissa ja että sitä pidetään myöskin meidän vankeuslakia ja tutkintavankeuslakia kos-kevan sääntelyn ikään kuin johtolankana ja johtavana ajatuksena, ja tästä näkökulmasta tätä kokonaisarviota myöskin on syytä tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen.

17.19 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vankeusajan yhtenä tavoitteena on tukea vangin valmiuksia rikoksettomaan elämään. Viime aikoina on ollut keskustelua vakavasta järjestäytyneen rikollisuuden toiminnasta vankiloissa. Rikosten jatkaminen van-kiloissa osoittaa, että lainvalvontaviranomaisten ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyölle on tarvetta.

Tavoitteeksi tulee nykyistä selvemmin asettaa myös rikosten jatkamisen estäminen van-keusaikana. Näillä ehdotetuilla lainmuutoksilla selkeytetään ja parannetaan viranomaisten tiedonvaihdon edellytyksiä, tehostetaan vankilaturvallisuuden kehittämistä ja erityisesti ri-kollisuuden ennaltaehkäisemistä. Yhteistyön varmistaminen lainsäädännöllisesti eri osa-puolten välillä on tärkeää. Rikosseuraamuslaitos on lainvalvontaviranomaisten keskeinen yhteistyökumppani. Hallintovaliokunta piti tärkeänä, että tiedonkulku Rikosseuraamuslai-toksen ja poliisin sekä muiden esitutkintaviranomaisten välillä on mahdollisimman jousta-vaa ja nopeaa tarvittava tietosuojia huomioiden.

Perustuslakivaliokunnassa annoimme esityksestä lausunnon maksukortin ja vankien ra-hankäytön valvontaan liittyen. Edellytimme lakiehdotuksien täsmentämistä, jonka lakiva-liokunta on toteuttanut. Ehdotus on oikein tarpeellinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

17.21 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Nostan tästä valiokunnan mietinnöstä esiin tämän kohdan, jossa Rikosseuraamusvirasto voi nyt luovuttaa tietoja poliisille, Maahanmuuttovirastolle ja vastaanottokeskukselle. Tämä on ollut sellainen ongelma, jonka itse asiassa hallintovaliokunta jo lähestulkoon vuosi sitten antamassaan lausunnossa nosti esiin, eli poliisi ei esimerkiksi täytäntöönpanokelpoisen maastapoistamispäätöksenkään myötä saanut aiemmin nyt sitten tietoja sieltä vankilasta, mihin vanki on sijoitettuna, jotta voidaan maastapoisto tehdä siinä kohtaa, kun vanki vapautuu. Tässä esityksessä nyt viimein korjataan tämä ongelma, joka koettiin ongelmaksi sekä Rikosseuraamuslaitoksessa mutta myös poliisissa, ja itse asiassa tähän on myös lisätty sitten Rajavartiolaitos, jossa on myös ollut tätä tiedonsaantiongelmaa.

Mutta edustaja Meri varmasti vastaa tässä tarkemmin tähän edustaja Auton esittämään kysymyksen siitä, mitä on tulossa, mutta totean sen, että lähtökohta vankeusrangaistuksessa on se, että vanki sieltä sitten kuntoutuu yhteiskunnan jäseneksi. Eilen MTV3 lähetti Rikospaikka-ohjelman, jossa oli Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuusjohtaja Ari Juuti haastattelussa, ja siinä käytiin juurikin näitä asioita läpi. Ja tilastot ovat kyllä karua kertomaa, eli vankilaan palataan. Kun puhutaan pidempiaikaisista vangeista, niin 50 prosenttia palaa, ja järjestäytyneen rikollisuuden osalta prosentit ovat vielä hurjempia, eli kolmen vuoden kuluttua sinne on palannut noin 80 prosenttia vangeista ja viiden vuoden kuluttua 90 prosenttia vangeista. Eli kyllä tämä ihan todella, todella suuri ongelma on.

Tämä Ari Juuti nosti tässä kyseisessä haastattelussa esiin myöskin tällaisen jr-exit-toiminnan, jota he ovat tehneet. Sen on suorittanut 15 vankia, ja heistä kukaan ei ole palannut takaisin, mutta se määrä, joka on kiinnostunut menemään tämmöiseen ohjelmaan, on kyllä hyvin pieni. Että siinä mielessä kysymyksenne oli erittäin aiheellinen, ja jos tähän vastaus löytyisi, että millä tavalla saadaan tilanne siihen, että vankilaan ei palata uudelleen, niin sitä varmasti monet muutkin käyttäisivät. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

17.24 Heikki Autto kok: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tosiaan kiitos edustaja Rantaselle tästä puheenvuorosta. Ja uskon, että edustaja Hyrkönkin kanssa olemme asiasta täysin samaa mieltä. Haluan vielä tosiaan ihan varmuudenkin vuoksi tässä täsmentää sitä, että kun edustaja Hyrkkö hyvin puhui tästä niin sanotusta normaalista elämästä, ja varmasti me tässä koemme, että normaaliin elämään ei kuulu esimerkiksi huumausaineiden käyttö, niin valitettavasti tietysti hyvin moni sitten niistä suomalaisista kanssaihmisistämme, jotka päätyvät vankiloihin, on joutunut siihen valitettavaan todellisuuteen, että huumausaineet ovat heille arkea. Tässä mielessä vankeusaika ei saa olla heille sitä normaalia elämää, jossa ne huumeet ovat edelleen läsnä, vaan se kierre täytyy pystyä katkaisemaan.

Ja tässä mielessä, kun ajattelemme, että on hyvä, että vankeusrangaistuksen aikana voi vaikkapa opiskella ja kehittää itseään, osallistua työn tekemisen kautta sitten omien valmiuksien kasvattamiseen siihen vankeusajan jälkeiseen elämään ja palvella yhteiskuntaa muutenkin, niin sen kaltainen normaalielämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että esimerkiksi huumausaineet voivat päätyä sinne vankilaan, vaan kyllä vankiloiden täytyy olla täysin yksiselitteisesti huumevapaata aluetta, ja se on niin vankien kannalta tärkeää kuin vaikkapa sitten heidän täällä vankilan ulkopuolella olevien perheenjäsentensä kannalta tärkeää, ja se on varmasti ennen kaikkea tärkeää myöskin esimerkiksi Rikosseuraamuslaitok-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

sen työntekijöiden turvallisuuden kannalta, eli tässä mielessä painotan sitä asiaa näissä tulevilla uudistuksissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

17.25 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vastaan nyt ensin lakivaliokunnan puheenjohtajan roolissa ja sen jälkeen tuon vähän omia näkemyksiäni.

Eli tosiaan tämä hallituksen esitys täsmentää Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltuuksia ja rekistereiden tietosisältöä koskevia sääntöjä ja tiedon luovuttamista koskevia sääntöjä ja tämäntyyppisiä säädöstöjä. Ja kokonaisuudistustoiveissa ollaan nimenomaan kiinnitetty juuri näihin seikkaperäisesti huomiota — nämä ovat sivulla 7. Oikeusministeriön on vuoden 20 aikana pitänyt laatia tällainen arviomuistio, ja se on tarkoitus saada nyt keuhällä 21 valmiiksi ja käynnistää työryhmävalmistelu. Tietenkään en tiedä, onko siellä sitten jotain muita tällaisia rikosseuraamukseen tai vankeinhoitoon liittyviä esityksiä — en osaa siitä tarkemmin sanoa — mutta tämä esitys koski sitä, ja pidimme sitä toivottavana.

Ja nyt siirryn sitten pois tästä puheenjohtajan roolista. En esitä tässä sitä, mitä valiokunta on mietinnössään todennut.

Toitte esille tästä yleisempää kriminaalipoliittista keskustelua. Henkilökohtaisesti toivoisin, että meillä siirryttäisiin enemmän järjestelmään, jossa vaarallisia vankeja ei päästetä ulos. Eli vaarallisuusarvion pitäisi olla se mittari, pääseekö henkilö ehdonalaan vapautteen vai ei. Meillähan järjestelmä rakentuu tällä hetkellä sille, että on tietty rangaistus. Ensinnäkin jos teet useamman, saat tietyt paljousalennukset, mikä on monien mielestä täysin epäoikeudenmukaista, sen jälkeen tuomioistuin tosiaan määrää nyt vaikka 5, 6 vuotta, ja sen jälkeen ensikertalaisuuden vuoksi puolitetaan se istuminen tai sitten on kaksi kolmasosaa. Ja nämähän ovat semmoisia alennuksia, mitä Suomen järjestelmässä tulee.

Itse toivoisin, että istutaan harkinnan mukaisesti teosta riippuen ilman tällaisia paljousalennuksia ja että kun henkilö on syyllistynyt vakavaan terveyteen tai henkeen kohdistuvaan rikokseen, niin aina pohdittaisiin sitä vaarallisuutta: voidaanko henkilöä, kun rangaistus on kärsitty, päästää yhteiskuntaan täysin vapaaksi, vai tulisiko hänet hoitoonohjata? Meillä on ollut tällaisia säädösmahdollisuuksia aikanaan, mutta niistä on luovuttu. Ja toivoisin, että tällaisiin vakaviin rikoksiin syyllistyneiden henkilöiden vaarallisuusarvio painaisi yhteiskunnassa enemmän.

Ja tuossa edustaja Rantanenkin toi erittäin hyvin esille tämän vankilamaailman muuttamisen. Siellä vankilahenkilökuntaan kohdistuu hyvin paljon uhkaa näistä erilaisista jengeistä ja yksittäisistä henkilöistä. Monesti tuntuu, että meillä se painopiste on siinä, että pohditaan yksittäisen vangin perusoikeuksia eikä aina niin muisteta ajatella sitä, että kysymys on kuitenkin rangaistuksesta. En tietenkään tarkoita sitä, että siellä mitään ylimääräistä tarvitsee mielivaltaisesti puuhastella, mutta eihän se nyt voi niinkään olla, että siellä ollaan niin kuin oltaisiin siviilissä — eihän se nyt tietenkään olisi edes rangaistus enää sen jälkeen.

Tuosta, mitä puhuitte huumausaineista ja muista: Kyllähän siellä nyt ehkä aikaa käytetään sen tyyppisiin asioihin, mitkä ovat epäoleellisia. Meillä on lakivaliokunnassa tämä kansalaisaloite kannabiksen käytön dekriminialisoinnista. En siihen nyt sen enempää ota kantaa, mutta joskus miettii, että meillä olisi tärkeämpiäkin asioita yhteiskunnassa kuin pohtia, kuinka ihmiset voivat käyttää päihteitä paremmin. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hyrkkö.

17.29 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Autolta tuli tärkeä huomio. Ajattelen, että keskustelu siitä, miten me parannamme sitä vankeusaikana tapahtuvaa valmistautumista vapauteen, on todella tärkeää, oli sitten kyse niistä mahdollisuuksista vaikkapa kouluttautua, tai siitä, millaista tukea esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeongelmien hoitoon siellä vankeusaikana saa, jotta niistä olisi mahdollisuus kuntoutua sitten myös sitä vapautta ajatellen. Tämä on itse asiassa tosi keskeinen osa myöskin sitä ajatusta ja mahdollisuutta elää ihmisarvoista elämää niin vankeuden aikana kuin myös sen vankeuden jälkeen, ja siihen tietenkin paitsi lainsäädännön niin myös resurssien pitää turvata mahdollisuus.

Ehkä edustaja Merelle voi todeta, että en usko, että kukaan tässä salissa haluaa miettiä, miten ihmiset voivat käyttää päihteitä helpommin kuin nykyään. Vaan kyse on juuri myöskin siitä, miten varmistamme, että se päihteiden käyttö, päihderiippuvuus ei muodostu kenellekään sitten sellaiseksi elämänmittaiseksi poluksi, josta ei myöskään pääse koskaan eroon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen.

17.30 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Vielä aivan lyhyt puheenvuoro. Edustaja Autto nosti erinomaisesti esiin tämän vankilaturvallisuuden, joka on ollut tässä viime aikoina aika paljon tapetilla ja ihan aiheesta. Se huoli on noussut nimenomaan sieltä vartijoista, ja tältä osin on syytä tietysti tehdä kaikkensa täällä lainsäädännön kanssa, että voimme mahdollistaa mahdollisimman turvallisen työssöolon myös sinne vartijoille.

Noin muutoin on pakko nostaa tässä kohtaa, en halua pitkittää tätä keskustelua, mutta hiukan oudoksun sellaista ajatusmallia, mitä on alkanut hiukan nyt näkyä, että tämä koko vankeusrangaistus olisi perus- ja ihmisoikeuksien vastaista, joka ajatusmalli on kyllä kestämätön. Sen lisäksi, että vankeusrangaistus turvaa muita ihmisiä eritoten silloin, kun me puhutaan vakavista henkeen ja terveyteen kohdistuvista tai seksuaalirikoksista, se on mahdollisuus myöskin katkaista se rikoksen tie, ja tältä osin pidän todella erikoisena sitä ajatusta, mitä on ruvennut pikkuhiljaa kuulumaan. Kaikki me ymmärrämme sen, että varsinkin Suomessa vankeusrangaistusta ei kovin lievissä rikoksissa käytetä, ja tältä osin on syytä pitää tämä kyllä jatkossakin keinovalikoimassa ja myös sellaisessa valikoimassa, joka todella on rangaistus, ettemme lähde sitten överiksi viemään näitä ajatuskuluja sen lisäksi, että haluaisimme luopua kriminalisoinneista erilaisissa sellaisissa asioissa, joissa voidaan pohdiskella, että pitäisikö ennemminkin hoitaa. Nimittäin niitä on muitakin kuin pelkästään huumausaineiden käyttäjät, joista voitaisiin ajatella, että olisivat hoidon tarpeessa, ja tältä osin tie on tietysti auki muun muassa pedofiliaan ja niin päin pois. Toiset katsovat, että sitäkin pitäisi hoitaa, eikä rangaista. Keskustella aina voi, mutta toivon, että tämä meidän asennekehikko ei kuitenkaan kovin laajasti siirry tähän suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Hyrkkö.

17.33 Saara Hyrkkö vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! En halua pitkittää keskustelua, mutta pakko nyt vain todeta, että en ihan tiedä, mihin edustaja Rantanen viittaa puhuessaan siitä, että jossain esitettäisiin ajatuksia, että vankeusrangaistukselle itsessään ei esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2021 vp

olisi paikkaa yhteiskunnassa tai tarvetta missään tilanteissa tai se olisi ihmisoikeuksien vastainen. Pidän sitä ehkä jonkinlaisena olkiukkona.

Mutta tosiasia on se, että ihmisoikeudet ja ihmisarvo kuuluvat myös vankeudessa oleville. Ei ole kauhean muodikasta puolustaa vankien ihmisoikeuksia, mutta sitäkin meidän on tehtävä, koska jos me ikään kuin riisumme ihmisoikeudet joltain ihmisryhmältä, niin silloin ne menettävät merkityksensä. Ja siitä tässä on minusta kysymys, että kun me teemme vankeja koskevaa sääntelyä, niin me arvioimme hyvin tarkkaan, mitkä ovat ne välttämättömyysperusteet, joilla vaikkapa jossakin perus- ja ihmisoikeudessa tai henkilötietojen suojassa, yksityisyydensuojassa voidaan sitten poiketa muita ihmisiä koskevasta sääntelystä. Siitä on kysymys.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Rantanen.

17.34 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! En omassa puheenvuorossani viitannut lainkaan edustaja Hyrkön puheenvuoroihin vaan tällaiseen keskusteluun, mitä olen yhteiskunnassa muualla havainnut, ja totean, että kukaan ei varmastikaan tässä salissa esitä eikä tule esittämään sitä, etteivätkö ihmis- ja perusoikeudet kuuluisi vangeillekin. Siitähän näissä kaikissa meidän lakiesityksissä on kysymys. Mutta tarkoitin omassa puheenvuorossani sitä, että toivon sen tyypisistä överiksi menosta, että emme lähde kulkemaan sitä tietä, jossa ei sitten rajaa enää löytyisi. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 6/2020 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.